

Årsrevisionsprotokollat  
til  
Kultur- og Fritidsudvalget  
vedrørende  
Kultur- og Fritidsforvaltningen

**Revisionen af regnskab 2008**

21. august 2009

## Indholdsfortegnelse

|  | <b>Side</b> |
|--|-------------|
| <b><u>1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet</u></b> | <b>2</b>    |
| <b><u>2. Indledning</u></b>  | <b>4</b>    |
| <b><u>3. Basisrevision</u></b>   | <b>6</b>    |
| <u>3.1 Forretningsgange</u>  | 6           |
| <u>3.2 Årsregnskabets formelle indhold</u>                             | 9           |
| <u>3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation</u>              | 13          |
| <u>3.4 Bevillingskontrol</u>   | 22          |
| <u>3.5 Anlæg</u>   | 28          |
| <u>3.6 Eftersyn af likvide midler</u>                                  | 33          |
| <u>3.7 Regnskabs gennemgang</u>  | 35          |
| <b><u>4. Opfølgning af større undersøgelse</u></b>                     | <b>38</b>   |
| <b><u>5. Revision af særlige regnskabsområder</u></b>                  | <b>40</b>   |
| <b><u>6. Andre opgaver</u></b>   | <b>43</b>   |
| <u>6.1 Revisorerklæringer</u>  | 43          |

## **1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet**

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Kultur- og Fritidsudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Kultur- og Fritidsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Kultur- og Fritidsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

## **Revisionsbemærkninger**

1. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at forvaltningen ikke i efteråret 2008 som lovet har udarbejdet en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgange.

Direktoratet finder det positivt, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009. (Der henvises til side 8).

2. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist mangelfuld dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav.

Det henstilles, at kvaliteten af forvaltningens styring af arbejdet med afstemning og specifikation af balanceposterne bliver forbedret. (Der henvises til side 21).

3. Revisionsdirektoratet henstiller på ny, at Kultur- og Fritidsforvaltningen tilrettelægger en fast praksis, så det sikres at anlægsoversigten i kommunens samlede regnskab bliver fyldestgørende og korrekt. (Der henvises til side 32).

## **2. Indledning**

### **Det reviderede regnskab**

Vi har afsluttet revisionen af Kultur- og Fritidsudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

**Det udgiftsbaserede regnskab.** Drifts-, anlægs- og finansudgifterne udgør netto 274 mio. kr.

**Det omkostningsbaserede regnskab.** I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Kultur- og Fritidsudvalgets balance viser samlede aktiver på 12.916 mio. kr. og en egenkapital på 11.984 mio. kr.

### **Den udførte revision**

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er

rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

### **3. Basisrevision**

#### **3.1 Forretningsgange**

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

#### **Opfølgning af revisionen af 2007**

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (nr. 10/2007 af 4. juli 2008) henstillede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen får udarbejdet en kontrolstrategi, som på en præcis og systematisk måde redegør for, hvorledes forvaltningens direktion sikrer overholdelsen af de udarbejdede forretningsgangsbeskrivelser, herunder forretningsgangene og aktiviteterne på det decentrale niveau.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i sin besvarelse af 21. august 2008 bemærkningen til efterretning og ville i efteråret 2008 udarbejde en kontrolstrategi vedrørende overholdelse af de udarbejdede forretningsgange. Strategien ville blive udarbejdet med udgangspunkt i forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ledelsesansvaret via

kontraktstyring.

Kultur- og Fritidsudvalget meddelte i midtvejsopfølgningen den 26. februar 2009, at forvaltningen i 2009 ville udarbejde en kontrolstrategi. Udgangspunktet for strategien ville være forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ansvaret til den enkelte leder.

### **Revisionen af 2008**

c. Forvaltningen har oplyst til Revisionsdirektoratet, at det i Kultur- og Fritidsforvaltningen er Økonomiafdelingen (Økonomi) ved økonomichefen, der er ansvarlig for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, som Kasse- og Regnskabsregulativet kræver.

Det er oplyst, at det fremgår af hver enkelt forretningsgang, hvornår den er udarbejdet, hvornår den er revideret, og hvem der er ansvarlig for at holde den konkrete forretningsgang ajour. Det er besluttet, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009.

I forhold til repræsentation, gaver m.v. følger forvaltningen de centralt i kommunen fastsatte retningslinier på området. Herudover har forvaltningen en selvstændig forretningsgangsbeskrivelse vedrørende repræsentation.

d. Revisionsdirektoratet bad oplyst, hvilke kommentarer Kultur- og Fritidsforvaltningens interne kontrol med overholdelse i 2008 af forretningsbeskrivelserne har givet anledning til.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har oplyst, at der ikke fra centralt hold har været en systematisk gennemgang af overholdelsen af forretningsgangsbeskrivelserne i 2008. Forvaltningen vil i 2009 udarbejde en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgangsbeskrivelser. Udgangspunktet for strategien vil være forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ansvaret til den enkelte leder.



### **Revisionsbemærkning**

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at forvaltningen ikke i efteråret 2008 som lovet har udarbejdet en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgange.

Direktoratet finder det positivt, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009.

### 3.2 Årsregnskabet formelle indhold

Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber. Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Kultur- og Fritidsudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 26. marts 2009.

a. Kultur- og Fritidsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

|              | <b>Regnskab 2008</b> | <b>Regnskab 2007</b> |
|--------------|----------------------|----------------------|
| Drift        | 335                  | 376                  |
| Anlæg        | 924                  | 513                  |
| Finansposter | -985                 | -668                 |
| I alt        | <b>274</b>           | <b>221</b>           |

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Kultur- og Fritidsudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

|  | Ultimo 2008   | Ultimo 2007   |
|--|---------------|---------------|
| Materielle anlægsaktiver                     | 12.587        | 15.735        |
| Immaterielle anlægsaktiver                   | 1             | 1             |
| Finansielle anlægsaktiver                    | 404           | 361           |
| Anlægsaktiver i alt                          | <b>12.992</b> | <b>16.097</b> |
| Omsætningsaktiver                            | -76           | -42           |
| <b>Aktiver i alt</b>                         | <b>12.916</b> | <b>16.055</b> |
| Egenkapital                                  | 11.984        | 15.070        |
| Hensatte forpligtelser                       | 710           | 875           |
| Langfristede gældsforpligtelser              | 8             | 8             |
| Kortfristede gældsforpligtelser              | 202           | 89            |
| Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv. | 12            | 13            |
| <b>Passiver i alt</b>                        | <b>12.916</b> | <b>16.055</b> |

Kultur- og Fritidsudvalgets balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 viser et fald på 3.039 mio. kr. Dette skyldes, at værdien af de materielle anlægsaktiver er faldet med 3.148 mio. kr. fra ultimo 2007 til 2008. De væsentligste forskydninger vedrører grunde og bygninger samt aktiver under opførelse.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har, blandt andet på baggrund af bemærkninger fra Revisionsdirektoratet, foretaget en revision af anlægskartoteket, hvilket blandt andet har medført en lang række korrektioner af de opførte grund- og bygningsværdier i kartoteket. I alt er der foretaget en nettonedregulering af værdien af de eksisterende materielle anlægsaktiver på 4.067 mio. kr.

Der er bogført anskaffelser for 1.043 mio. kr., heraf aktiver under opførelse på 417 mio. kr.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirkulæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

### **Revisionen af 2008**

**d.** Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i ledelsens regnskabserklæring af 25. maj 2009 til årsregnskabet oplyst, at forvaltningens lønudgifter ifølge lønsystemet KMD OPUS stemmer overens med de lønudgifter, der via grænsesnit er bogført i KØR. Det har ikke været muligt at foretage denne afstemning på overordnet niveau, men der har været foretaget stikprøver på kontoniveau for at sikre, at lønsystemet KMD OPUS stemmer

overens med de lønudgifter, der via grænsesnit er bogført i KØR.

Forvaltningen oplyser i besvarelsen af brevet fra Revisionsdirektoratet, at der er sket postering af alle relevante statuskonti, men der fremstår stadig saldi på den centrale fejlkonto, som ikke er posteret til relevante løndriftskonti. Med udgangen af maj måned 2009 vil alle poster på fejlkontoen være omposteret til relevante løndriftskonti.

e. Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været ført i bevillingsregnskabet for 2008. Ledelsen har den 25. maj 2009 afgivet en erklæring herom.

### **Kommentar**

Revisionsdirektoratet finder, at Kultur- og Fritidsforvaltningens årsregnskab 2008 er tilfredsstillende i formel henseende.

### **3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation**

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af

balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

#### **b. Omkostningsrelevante konti (OBR)**

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

KoncernService har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af KoncernService.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Kultur- og Fritidsforvaltningen er denne opgave henlagt til Økonomiafdelingen under Københavns Ejendomme.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har præciseret, at Økonomiafdelingen under Københavns Ejendomme kun har ansvaret for den del af anlægsaktiverne, der henhører under Københavns Ejendomme. For øvrige anlægsaktiver i forvaltningen henhører ansvaret under forvaltningens økonomiafdeling (Økonomi).

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med

regnskabsaflæggelsen for 2008.

Vi har kontrolleret, at bygninger anskaffet før 1. januar 1999 - i overensstemmelse med reglerne fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. bestemmelserne i Budget- og regnskabssystem for kommuner - er målt til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2004 (opgjort den 1. oktober 2003) og korrigeret for afskrivninger, der er foretaget i 2004 og efterfølgende år.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

### **Opfølgning af revisionen af 2007**

c. I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at balancekonti ikke blev behandlet som foreskrevet.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i besvarelsen af 21. august 2008 bemærkningen til efterretning og kunne tilføje, at Økonomiudvalget havde igangsat et arbejde vedrørende gennemgang af alle kommunens balancekonti. Som led i dette arbejde var Kultur- og Fritidsforvaltningen i gang med at gennemgå samtlige balancekonti for at sikre, at disse løbende blev afstemt, at der blev skabt et overblik over eventuelle problematiske forhold, og at forvaltningen i forbindelse med regnskabsafslutningen 2008 via sit ledelsestilsyn kan dokumentere, at samtlige konti foreligger afstemt, og at kvaliteten af afstemningerne er kontrolleret.



Ifølge Kultur- og Fritidsudvalgets midtvejsopfølgning af 26. februar 2009 igangsatte Økonomiudvalget i 2008 et arbejde vedrørende gennemgang af alle kommunens balancekonti. I Kultur- og Fritidsforvaltningen har dette arbejde medført, at samtlige balancekonti er blevet gennemgået, således at

- Det nu entydigt fremgår, hvem der har afstemningsansvaret for hver enkelt konto.
- Der nu er blevet ryddet op i gamle poster.
- Status for hver enkelt konto løbende registreres elektronisk.
- Der løbende følges op på, om alle konti er afstemt, og om der er eventuelle problematiske forhold.

I det videre arbejde vil forvaltningen sørge for, at der udarbejdes en uddybende forretningsgangsbeskrivelse, således at bestemmelserne om ledelsestilsyn præciseres og tilpasses det nye elektroniske system til registrering af statuskonti.

### **Revisionen af 2008**

**d.** For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af KoncernServices tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation

for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.

Forvaltningen oplyser, at kommunen har nedsat en OBR gruppe under Center for Økonomi, der udarbejder en generel forretningsgang / regnskabspraksis for hele kommunen. Ifølge Københavns Ejendomme vil der blive udarbejdet en ny decentral forretningsgang - i det omfang den nye generelle forretningsgang ikke er dækkende.

Forvaltningen har oplyst, at en planlagt ajourføring af forretningsgangsbeskrivelsen afventer Økonomiudvalgets behandling af en ajourføring af kommunens regnskabspraksis.

e. Kultur- og Fritidsforvaltningen har den 18. maj 2009 oplyst, at KoncernService gennemgang af afstemningsloggen pr. den 17. marts 2009 for Kultur- og Fritidsforvaltningen viste, at der var oploadet afstemningsmateriale for samtlige statuskonti i forvaltningen.

En første gennemgang af kvaliteten viste, at for 184 konti var kvaliteten af afstemningsmaterialet ikke tilstrækkeligt. KoncernService var herefter i kontakt med alle de enheder, der havde konti, hvor kvaliteten ikke var god nok.

En fornyet gennemgang af kontiene hos KoncernService viste, at 64 konti efterfølgende var blevet berigtiget. KoncernServices oversigt pr. 17. marts 2009 viste, at for 120 konti var kvaliteten fortsat ikke helt tilstrækkelig.

På baggrund heraf besluttede Kultur- og Fritidsforvaltningens ledelsesgruppe at fastsætte en fornyet frist, således at alle konti skulle være bragt i orden senest den 2. april 2009. I forbindelse hermed blev der indgået en aftale med KoncernService om, at de efterfølgende skulle foretage en ekstra gennemgang af de udestående konti. Aftalen med KoncernService indebar, at de skulle rådgive enhederne i Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvis der var brug for yderligere hjælp til opgaven.

KoncernService har den 30. april 2009 meddelt forvaltningen, at en fornyet gennemgang har vist, at alle statusspecifikationer, som forvaltningen er ansvarlig for, nu er logget i KØR, og at samtlige bemærkninger, der er foretaget i forbindelse med KoncernService gennemgang af statusspecifikationerne, nu er berigtiget. Denne status er forelagt forvaltningens ledelsesgruppe den 11. maj 2009.

Det beløbsmæssige omfang af de berigtigelser, der som følge af afstemningsarbejdet er registreret dels i bevillingsregnskabet for 2008, dels under egenkapitalen (funktion 9.75.99), kan opgøres på følgende måde:

Afskrivninger over driften: 8,064 mio. kr.

Afskrivninger over balancen: 6,507 mio. kr.

Ifølge det oplyste er der ikke grundlag for at forvente yderligere berigtigelser vedrørende statuskonti med virkning for bevillingsregnskabet eller egenkapitalen.

**f.** I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 12.586.929.598 kr.

En stikprøve af posten grunde og bygninger viser, at disse er målt i overensstemmelse

med gældende regler.

Immaterielle anlægsaktiver – saldo 877.136 kr.

Saldoen er faldet fra 1.720.002 kr. Posten er på grund af beløbets størrelse ikke gennemgået nærmere.

Tilgodehavender skal opfylde følgende regnskabskrav:

- hvad tilgodehavendet vedrører
- hvornår de er opstået
- årsagen til at de ikke er udlignet
- oplysning om tiltag for inddrivelse af tilgodehavende

Kortfristede tilgodehavender:

- Tilgodehavender hos staten – saldo 20.535.914 kr.
- Tilgodehavender i betalingskontrol - saldo -173.328.565 kr.
- Andre tilgodehavender - saldo 303.607.327 kr.
- Mellemløbsregningskonto -saldo -247.179.688 kr.

Mellemløbsregningskontoen skal indeholde oplysninger om:

- hvad enkeltposterne vedrører
- hvornår de er opstået
- hvornår de forventes udlignet

Langfristede tilgodehavender:

- Aktier og andelsbeviser mv. - saldo 13.932.086 kr.
- Andre langfristede tilgodehavender - saldo 390.212.842 kr.
- Værdipapirer (Pantebreve) – saldo 1.229.705 kr.

Gæld skal opfylde følgende regnskabskrav:

- hvad gældsposterne vedrører

- hvornår de er opstået
- årsagen til at de ikke er udlignet
- udligningsdato, hvis det er sket efter afstemningsdato

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo 201.854.351 kr.

Langfristet gæld – saldo 5.710.477 kr.

Gæld vedrørende finansielt leasede aktiver – saldo 2.332.559 kr.

Nettogæld vedrørende fonds, legater og deposita – saldo 11.677.495 kr.

Hensatte forpligtelser – saldo 710.226.475 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Likvide beholdninger – saldo 16.804.497.678 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

### **Sammenfatning**

**g.** Revisionsdirektoratet har som led i revisionen af Kultur- og Fritidsforvaltningens balanceposter udvalgt en række poster og på dette grundlag anmodet forvaltningen om supplerende oplysninger til brug for vurderingen af overholdelsen af kommunens regnskabskrav.

Revisionsdirektoratet har herefter afholdt møde med Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvorunder blev drøftet forståelsen af kommunens regnskabskrav samt en række forhold i relation til de enkelte balanceposter.

Revisionsdirektoratet konstaterer, at Kultur- og Fritidsforvaltningens administration af

balancekontiene er væsentligt forbedret i forhold til tidligere.

Kultur- og Fritidsforvaltningen gav under mødet udtryk for den opfattelse, at forvaltningen endnu ikke fuldt ud havde implementeret de procedurer, der sikrer overholdelsen af kommunens regnskabskrav til balanceposterne. I denne forbindelse indgik styringen af relationerne til KoncernService og til forvaltningens egen opkrævningsenhed.

### **Revisionsbemærkning**

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist mangelfuld dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav.

Det henstilles, at kvaliteten af forvaltningens styring af arbejdet med afstemning og specifikation af balanceposterne bliver forbedret.

### **3.4 Bevillingskontrol**

**a.** Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

### **Opfølgning af revisionen af 2007**

**b.** I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at Københavns Ejendomme søgte at forbedre økonomistyringen af sin anlægsportefølje, da usikkerhed i prognosestyringen syntes at foreligge begrundet med, at årsregnskabs betydelige mindreforbrug på 273 mio. kr. fulgte kort efter den tidlige overførsel fra 2007 til 2008 af 340,1 mio.kr.

Kultur- og Fritidsforvaltningen var enig i konklusionen om, at det var nødvendigt at styrke økonomistyringen af anlægsporteføljen, og der er derfor allerede iværksat en række handlinger, der forventes at skabe større overensstemmelse mellem regnskab og korrigeret budget.

Der er iværksat en stram økonomistyring på anlægsprojekter, der bl.a. indebærer månedlig opfølgning af forbrug og disponeringer og risikovurderinger af alle projekter på både tid og økonomi. Som nævnt i revisionsprotokollatet har Københavns Ejendomme afgivet "Orientering om anlægsstyring i Københavns Ejendomme" (KFU 404/2007 af 30. august 2007). Heri beskrives de indsatsområder Københavns Ejendomme prioriterer for at sikre overholdelse af tidsplan og budget på anlægsprojekter. Københavns Ejendomme har endvidere udarbejdet et forslag til ændringer i budgettering og udmøntning af anlægsbevillinger, der har til hensigt at skabe realistiske budgetter og tidsplaner for projekterne og periodisere bevillingerne korrekt. Forslaget afventer Kultur- og Fritidsudvalgets behandling.

Det skal bemærkes, at en del fordyrelser og forsinkelser skyldes faktorer, der ligger uden for Københavns Ejendommers direkte indflydelse, herunder meget lange beslutningsprocesser eller anlægsbevillinger givet på et spinkelt grundlag. Derfor er de fremtidig budgetterings- og udmøntningsprincipper af stor betydning for at skabe gode betingelser for den egentlige anlægsstyring.

Endelig er det vigtigt at holde sig for øje, at anlægsområdet er karakteriseret ved uforudsete hændelser og lange byggeprocesser, der gør det meget vanskeligt at ramme tid og budget helt præcist.

Ifølge midtvejsopfølgningen har Københavns Ejendomme i 2008 gennemført en række tiltag til forbedret anlægsstyring, herunder en tæt opfølgning på den månedlige periodisering af anlægsprojekterne. 2008 har desuden været præget af anlægsstop og væsentlige omprioriteringsudfordringer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2009.



Københavns Ejendomme har i 2008 udført anlægsprojekter for 918 mio. kr. ud af et samlet korrigeret budget på 967 mio. kr., svarende til en forbrugsprocent på 95.

I Økonomiudvalgets betænkning over Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 henstår under Revisionsudvalgets generelle bemærkninger, at "Revisionsudvalget ønsker, at Københavns Ejendomme via den nye ejendomsportal eller på anden måde løbende kommunikerer status for anlægssagerne indeholdende oplysninger om nævnte risici og andre forhold af betydning for vurderingen af kommunens anlægsområde".

Økonomiudvalget har, ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009, i januar 2009 besluttet en fælles skabelon for rapportering i forbindelse med anlægsprojekter. Skabelonen indeholder oplysninger om økonomi, fremdrift og risiko. Økonomiudvalget ønskede i forbindelse med godkendelsen af skabelonen, at informationerne offentliggøres på internettet. Der er således et fælles, tværgående arbejde i gang i kommunen for at sikre en sådan digitalisering, svarende til Revisionsudvalgets anbefaling til Københavns Ejendomme.

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet endvidere, at den regnskabsmæssige forklaring til nettomerudgiften på 19,2 mio. kr. til renter ved udbetaling af for meget indbetalt grundskyld og dækningsafgift var ufyldstgørende, da der intet var oplyst om Økonomiforvaltningens standpunkt i sagen.

Revisionsdirektoratet fandt også, at regnskabsforklaringen til den betydelige mindreudgift på 92,9 mio. kr. var ufyldstgørende, da den reale baggrund for tilbagebetalingen af dækningsafgifterne var uomtalt, herunder om tilbagebetalingen skyldtes kommunens administration eller beroede på eksterne forhold.

Revisionsdirektoratet henstillede, at Kultur- og Fritidsforvaltningen i sagsindstillingen til Kultur- og Fritidsudvalgets behandling af dette årsrevisionsprotokollat gav mere fyldestgørende regnskabsforklaringer, herunder foranlediger Økonomiforvaltningens

standpunkt indarbejdet.

Kultur- og Fritidsforvaltningen afgav herefter følgende supplerende regnskabsforklaringer:

Andele af bruttoskat efter kildeskattelovens § 48E

Hovedprovenuet vedrørende kildeskattelovens § 48E bliver af SKAT opgjort i september måned året efter indkomståret og afregnes til kommunerne måneden efter. Efter at SKAT har overtaget alle ligningsopgaver, har det vist sig ikke at være muligt, at forudse størrelsen af kommunens andel.

Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i forbindelse med prognoser i løbet af 2007 gjort Økonomiforvaltningen opmærksom på den stigende udgift. I forbindelse med tilbagebetaling af grundskyld og dækningsafgift skal der ydes en afsavnsrente, der udgør 1 % pr. påbegyndt måned fra datoen for indbetalingen og indtil tilbagebetalingen sker jfr. § 29, stk. 4 i lov om kommunal ejendomsskat. Det kan oplyses, at der ikke fra Økonomiforvaltningens side er foretaget særlige tiltag til løsning af problemet med den stigende udbetaling af afsavnsrenter; men der er taget højde for problemet fremadrettet i budgetlægningen for 2009.

Skatter

Mindreindtægten skyldes forskellige udefra kommende forhold. Bl.a. har Vurderingsmyndigheden i SKAT i forbindelse med deres sagsbehandling af klager over vurderingen nedsat den dækningsafgiftspligtige forskelsværdi. Derudover har advokater og revisorer på vegne af klienter rejst krav om tilbagebetaling af dækningsafgift i en række tilfælde, hvor ejendomme ikke anvendes til et formål, der er dækningsafgiftspligtigt. Disse krav omfatter tilbagebetaling af dækningsafgift i op til 5 år, jfr. forældelsesfristerne i forældelsesloven. Der er typisk tale om lejeforhold, hvor lejeren anvender det lejede til et formål, der ikke er dækningsafgiftspligtigt, hvilket kommunen er uden kendskab til, hvorfor man ikke ved udarbejdelsen af budgettet kan tage højde for sådanne tilbagebetalinger.

Dette punkt er ikke omtalt i midtvejsopfølgningen.

### Revisionen af 2008

d. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Kultur- og Fritidsudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

| Bevilling                          | Nettobevilling | Afvigelse 1) |
|------------------------------------|----------------|--------------|
| <b>Rammebelagte områder, drift</b> |                |              |
| Kultur og Fritid                   | 1.052,9        | -8,2         |
| Københavns Ejendomme               | 733,4          | 23,8         |
| <b>Rammebelagte områder, anlæg</b> |                |              |
| Københavns Ejendomme               | 967,4          | -49,2        |
| Kultur og Fritid                   | 20,2           | -14,4        |
| <b>Finansposter</b>                |                |              |
| Finansposter                       | 853,1          | -132,0       |

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

### Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

e. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevilling:

**Kultur- og Fritidsforvaltningen – rammestyret område – Københavns Ejendomme (merforbrug på 23,8 mio. kr.)**

Merforbruget under Københavns Ejendomme skyldes mindreindtægter på 13,5 mio. kr. vedrørende reservationslejebetaling, hvoraf 14,3 mio. kr. kan tilskrives Økonomiforvaltningen. Tomgangsudgifter på 2 mio. kr. som led i Masterplanen og grundet asbestfund i Hans Nansens Gård.

Der er i regnskabet endvidere merudgifter som følge af afskrivninger på i alt 8,3 mio. kr. Af disse kan 5,4 mio. kr. henføres til tilgodehavender fra nu nedlagte forvaltninger. Der er således tale om interne kommunale mellemværender, som det vil kræve betydelige administrative ressourcer at få fordelt på de nye forvaltningskonstruktioner, og som vedrører regnskabsår før Københavns Ejendomes dannelse. Dertil kommer, at kommunen samlet set ikke vil få en nettogevinst ved en evt. inddrivelse.

Den resterende merudgift på 2,9 mio. kr. vedrører tilgodehavender vedrørende lejere i Kødbyen, som er gået konkurs. Tilgodehavenderne er overgået til inddrivelse via advokat, foged mv., men der er ikke fra konkursboerne tilgået midler til Københavns Ejendomme. Da konkurssagerne er mellem 5-10 år gamle, er det vurderingen, at tilgodehavenderne er tabt, og at posterne ud fra almindelige regnskabsmæssige principper bør afskrives. Skulle der mod forventning tilgå kommunen midler fra konkursboerne, vil de stadig kunne modtages, selvom restanceposten er afskrevet.

### **Kommentar**

Revisionsdirektoratet finder regnskabsforklaringerne tilfredsstillende.

### **3.5 Anlæg**

a. Ifølge anlægsoversigten i regnskabet for 2008 var der 46 anlægsarbejder, der skulle være afsluttet i 2008.

I besvarelsen af Revisionsdirektoratets brev af 26. januar 2009 er der ikke oplyst et samlet antal afsluttede anlægsarbejder i 2008. Det oplyses, at 14 afsluttede anlægsarbejder ville blive forelagt Kultur- og Fritidsudvalget den 18. juni 2009 og indsendes til Revisionsdirektoratet inden den 30. juni 2009. Et yderligere regnskab vil blive forelagt efter sommerferien.

#### **Opfølgning af revisionen af 2007**

b. I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det stærkt beklageligt, at der også i år ikke er aflagt anlægsregnskaber for afsluttede anlægsbevillinger.

Det blev anbefalet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen fik tilrettelagt en fast praksis til at opfylde oplysningskravene i kommunens regnskab.

Ifølge Kultur- og Fritidsudvalgets besvarelse af 21. august 2008 ville forvaltningen for at sikre, at oprydningen blev tilendebragt, og at forretningsgangen fortsat følges, skærpe tilsynet med området, herunder kvalitetssikre praksis for indmelding af færdiggjorte projekter til anlægsoversigten i kommunens regnskab, indtil der er sikkerhed for, at alle manglende anlægsregnskaber er afleveret, og der er overensstemmelse mellem oplysningerne i regnskaberne og antallet af afgivne anlægsregnskaber.

Kultur- og Fritidsforvaltningens centrale økonomiafdeling ville i den kommende periode følge Københavns Ejendommens anvendelse af forretningsgangen tæt for at sikre, at både anlægsregnskaber vedrørende oprydningen fra 2006 og nye anlægsregnskaber aflægges rettidigt og i overensstemmelse med den gældende forretningsgang.

I Økonomiudvalgets betænkning over Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007, tilsluttede Revisionsudvalget sig Revisionsdirektoratets beklagelse af de manglende anlægsregnskaber.

Ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 oplyses, at der i forvaltningen er blevet udarbejdet en ny forretningsgang med henblik på, at der fremover er en korrekt aflæggelse af anlægsregnskaber. Kultur- og Fritidsforvaltningen forventer, at anlægsregnskaber for alle afsluttede anlægsarbejder i 2008 vil kunne aflægges rettidigt og i overensstemmelse med den gældende forretningsgang.

### **Revisionen af 2008**

Ifølge den obligatoriske anlægsoversigt i regnskabet for 2008 henstår som nævnt 46 anlægsarbejder som afsluttet i 2008.

Revisionsdirektoratet har den 29. juni 2009 modtaget regnskabsforklaring for 14 afsluttede anlægsarbejder. Af disse kan 8 henføres til 2008, mens 6 henstår med 2009 som afslutningsår ifølge anlægsoversigten i regnskabet for 2008.

Revisionsdirektoratet har efterfølgende modtaget en opgørelse over de resterende anlægsarbejder, der ifølge Københavns Ejendomme resterer for 2008.

Af oversigten fremgår i alt 50 anlægsprojekter. Revisionsdirektoratet har modtaget regnskabsforklaringer for 19 af disse med afslutningsår 2008 og 2 uden afslutningsangivelse.

Der resterer således 27 anlægsprojekter med afslutningsår 2008.

En sammenholdelse af Københavns Ejendomes materiale med anlægsoversigten i regnskab 2008 viser, at materialet undlader at omtale 2 projekter i forhold til anlægsoversigten.

De 2 projekter, der henstår i anlægsoversigten uden angivelse af funktion, men under overskriften "Kultur og Fritid", Thorvaldsens Museum og Kultur og Fritid. For bevillingen på 13.000 kr. vedrørende Thorvaldsen og bevillingen på 40.000 kr. vedrørende Kultur og Fritid er der tilsyneladende ikke afholdt udgifter i 2008.

Københavns Ejendomme omtaler 5 poster, der ifølge det oplyste ikke skal medtages. Revisionsdirektoratet er ikke bekendt med årsagen til, at disse ikke skal medtages.

Det er Københavns Ejendomes opfattelse, at der ikke er tale om manglende anlægsregnskaber, men om unøjagtigheder i den liste over færdige anlæg, som indgår i Regnskab 2008.

I forbindelse med aflæggelsen af regnskabet for 2008 opgjorde Københavns Ejendomme antallet af anlægsarbejder med afslutningsår 2008 til 46 og 6 anlægsarbejder uden afslutningsår, sammenlagt skulle Københavns Ejendomme altså aflægge 52 anlægsregnskaber inden 30.6 2009.

Dette tal var imidlertid for højt, da Københavns Ejendomme ved en fejl havde medtaget et antal arbejder med afslutningsår 2008, selvom de faktisk ikke var endeligt færdiggjorte. Endvidere er opført anlægsarbejder på listen, der senere skal regnskabsforklares som en del af en større bevilling. Endelig er oplistet et antal regnskaber som allerede er regnskabsaflagt. Herudover er der på listen et par mindre fejl.

Københavns Ejendomme blev opmærksom på ovenstående problemstilling i forbindelse med midtvejsrapporteringen. Her fremsendtes - efter dialog med Revisionen om hvilke anlægsarbejder der var færdige - en oversigt over de 15 anlægsregnskaber, der ville blive aflagt inden 30.6.

Københavns Ejendomme forelagde 14 regnskaber for Kultur- og Fritidsudvalget 18. juni 2009 og underrettede samtidig udvalget om, at det sidste regnskab af de 15 ville blive forelagt efter sommerferien. Udvalget tog fremlæggelsen til efterretning. Herefter er regnskaberne blevet sendt til Økonomiforvaltningen og Revisionsdirektoratet.

Efterfølgende har Københavns Ejendomme fremsendt en oversigt til Revisionen (29.06.2009), der viser alle de anlægsarbejder, der fejlagtigt er opført i anlægsoversigten med slutår 2008. Listen viser dels de arbejder, der står opført i oversigten med afslutningsår 2008, men allerede er færdige og regnskabsaflagte, samt de projekter der af forskellige årsager ikke er færdiggjorte og derfor rettelig burde være opført med 2009 eller senere som afslutningsår.

Alle anlægsarbejder på listen uden afslutningsår eller med 2008 som afslutningsår er beskrevet inden for følgende kategorier:

| <b>Kategori</b> | <b>Årsag</b>  | <b>Antal</b> |
|-----------------|---|--------------|
| A               | Afsluttet og allerede forklaret i tidligere år  | 14 anlæg     |
| B               | Anlæg afsluttet og forklaret i 2008   | 8 anlæg      |
| C               | Anlæg som indgår som en del af en større pulje, der først forklares, når hele puljen er opbrugt. Fortsat igang aktiv          | 10 anlæg     |
| D               | Anlægsprojekt afsluttet. Forelægges udvalget den 20. august 2009  | 1 anlæg      |
| E               | Anlæg der stadig er i gang og aktive, hvorfor de ikke er blevet afsluttet i 2008  | 12 anlæg     |
| F               | Anlæg, hvor arbejdet er afsluttet, men hvor der er et ikke uvæsentligt økonomisk udestående med entreprenøren. Retssag/ Tvist | 1 anlæg      |
| G               | Anlæg som fejlagtigt er medtaget på anlægstilaget for 2008 – slettes  | 6 anlæg      |
|                 | Total   | 52 anlæg     |

Gennemgangen af listen viser, at 22 anlægsarbejder er regnskabsforklaret, 29 anlægsarbejder ikke skal forklares endnu eller ikke skulle have været opført på listen. Endelig er der ét anlægsarbejde på listen, der burde være forklaret inden 30.6. Regnskabet for dette anlægsarbejde forelægges udvalget 20. august, som beskrevet i protokollatet.

Københavns Ejendomme beklager, at der er fejl i oversigten, samt at et antal projekter af forskellige årsager fejlagtigt er opført med afslutningsår 2008, idet de ikke er færdige og derfor ikke skulle have været regnskabsforklaret inden 30.6.2009.



### **Revisionsbemærkning**

Revisionsdirektoratet henstiller på ny, at Kultur- og Fritidsforvaltningen tilrettelægger en fast praksis, så det sikres at anlægsoversigten i kommunens samlede regnskab bliver fyldestgørende og korrekt.

### **3.6 Eftersyn af likvide midler**

a. Interne uanmeldte eftersyn af Kultur- og Fritidsforvaltningens kasser og andre likvide konti foretages af KoncernService.

#### **Opfølgning af revisionen af 2007**

b. I revisionsprotokollatet for 2007 anbefalede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen og KoncernService snarest muligt fremlagde den konkrete implementeringsplan for kasseeftersynene for Kultur- og Fritidsudvalget.

Kultur- og Fritidsudvalget tog anbefalingen til efterretning, og forvaltningen har allerede indledt drøftelser med KoncernService om den fremtidige håndtering af forvaltningens kassefunktioner, herunder implementeringen af en hensigtsmæssig plan for kasseeftersyn samt systematisk opfølgning på resultaterne af disse. KoncernService oplyser endvidere, at de den 1. september 2008 igangsætter et LEAN-projekt vedrørende kasseeftersyn, som skal standardisere og effektivisere arbejdsgangene på området på tværs af forvaltningerne.

Ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 er det nu KoncernService, der varetager alle kasseeftersynene for forvaltningen, og der er opstillet mål om, at alle kasser i forvaltningen skal modtage mindst ét kasseeftersyn hvert år. Dette mål er opfyldt i 2008.

KMD WEB kassesystem er implementeret i alle forvaltningens kasser på nær tre, og alle kasseeftersynene gennemføres nu efter KoncernServices nye ydelsesbeskrivelse for kasseeftersyn, der stiller øgede krav til håndteringen af kasser. Det er KoncernServices vurdering, at disse tiltag vil medføre en forbedring på kasseområdet i forvaltningen.

## **Revisionen af 2008**

c. Revisionsdirektoratet har fra KoncernService modtaget en oversigt over de i 2008 foretagne eftersyn. Revisionsdirektoratet bad oplyst omfanget af forvaltningens interne eftersyn af likvide midler i 2008, herunder eventuelle kommentarer som disse har givet anledning til.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har oplyst, at der er opstillet mål om, at alle kasser i forvaltningen skal modtage mindst et kasseeftersyn hvert år. Dette mål blev opfyldt i 2008.

Alle kasseeftersynene gennemføres nu efter KoncernServices nye ydelsesbeskrivelse for kasseeftersyn, der stiller øgede krav til håndtering af kasser. Det indebærer bl.a., at KoncernService efter hvert kasseeftersyn giver en tilbagemelding både til lederen for den enhed, der har haft kasseeftersyn, samt forvaltningens centrale økonomiafdeling.

Kasseeftersynene har givet anledning til at rette op på konkrete forhold i de enkelte enheder påpeget af KoncernService, men resultaterne af kasseeftersynene har ikke været af en karakter, der har givet anledning til at ændre forvaltningens forretningsgange eller procedure m.v. på området.

### **Kommentar**

Revisionsdirektoratet finder, at området er tilfredsstillende administreret.

### **3.7 Regnskabs gennemgang**

**a.** Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, som revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

#### **Opfølgning af revisionen af 2007**

**b.** I revisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen skulle drage omsorg for, at søjlerne Kunst & Kultur og Fritid & Idræt opsummerede resultatet af regnskabs gennemgangen, så erfaringerne kunne anvendes ved næste års regnskabs gennemgang.

Kultur- og Fritidsudvalget tog bemærkningen til efterretning og ville drage omsorg for, at regnskabs gennemgangen fremover ville blive fulgt op af en opsummering, så erfaringerne kunne anvendes efterfølgende.

Ved midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 oplyste Kultur- og Fritidsforvaltningen, at regnskabs gennemgangen for 2008 og fremover ville blive fulgt op af en opsummering, så erfaringerne fra gennemgangen kunne anvendes efterfølgende.

#### **Revisionen af 2008**

**c.** Revisionsdirektoratet anmodede Kultur- og Fritidsforvaltningen om den seneste redegørelse for den årlige vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv.

Forvaltningen oplyste, at tilskudsområderne varetages af søjlerne Kunst & Kultur og Fritid & Idræt.

Kunst & Kultur oplyser, at den udførte kontrol på tilskudsområderne i 2008 er foretaget i samarbejde med de ansvarlige sagsbehandlere i april 2009.

Gennemgangen viste, at alle regnskaber samt evalueringer og dokumentation for realiserede aktiviteter er gennemgået og sammenholdt med indsendte ansøgninger, budgetter og indgåede kontrakter og aftaler. Der er desuden indhentet supplerende oplysninger til alle mangelfulde ansøgninger samt udført stikprøvekontrol af 5-10 % af regnskaberne inden for alle tilskudspuljer.

Kunst & Kultur vurderer på den baggrund, at der inden for Kunst & Kulturs forskellige tilskudsordninger samlet set er gennemført en tilfredsstillende kontrol af regnskaber og realiserede aktivitetsmål.

Det er samtidig vurderingen, at Kunst & Kulturs aktuelle kontrolforanstaltninger afspejler en rimelig balance mellem på den ene side behovet for en tilstrækkelig kontrol med kommunens tilskudsmidler, og på den anden side ønsket om ikke at påføre tilskudsmodtagere eller den kommunale administration unødige byrder.

Det oplyses endvidere, at forretningsgangene på puljeområdet i løbet af 2008 blev revideret på baggrund af en større omlægning af de søgbare puljer.

Omlægningen træder fuldt i kraft pr. 1/1 2009 og indebærer, at Kulturfonden og Projektpuljen nedlægges, og der oprettes et Scenekunstudvalg. Desuden omfordeles en del af midlerne til de øvrige fagudvalg med fokus på professionelle aktører eller som faste tilskud til børnekulturstederne, der flere steder er blevet integreret med det lokale kulturhus.

I forhold til den fremtidige regnskabskontrol betyder det i praksis, at der vil være væsentlig færre modtagere af små puljetilskud. I stedet vil den typiske tilskudsmodtager fremover være en større, professionel forening eller kulturinstitution, som naturligt aflægger et revisorpåtegnet regnskab.

I løbet af 2009 bør det derfor overvejes, om de kriterier for regnskabskontrol, der er indbygget i de nuværende forretningsgange på puljeområdet, særligt kravet om stikprøvekontrol på 5-10 % af alle indkomne regnskaber, er et passende svar på det

behov for kontrol, der er i forhold til de mere professionelle tilskudsmodtagere.

Fritid & Idræt har ikke gennemgået regnskaberne for 2008 endnu. Fristen for indsendelse af regnskaberne for 2008 var den 2. juni 2009.

Regnskaberne for 2008 forelægges på Folkeoplysningsudvalgets møde den 21. oktober 2009, hvor der udarbejdes en samlet indstilling vedrørende resultatet af samtlige regnskaber for 2008.

Fritid & Idræt oplyser, at den udførte kontrol i 2008 vedrørende regnskaber for 2007 af de forskellige tilskudsområder er foretaget i samarbejde med de ansvarlige sagsbehandlere.

Gennemgangen har vist, at alle regnskaber samt evalueringer og dokumentation for realiserede aktiviteter er gennemgået og sammenholdt med indsendte ansøgninger, budgetter og indgåede bilag m.v.

Regnskabs gennemgangen for 2007 har ikke vist, at der har været behov for yderligere gennemgang af foreningers regnskab i form af en stikprøvekontrol, hvorfor der ikke er foretaget en sådan kontrol i 2007.

Fritid & Idræt vurderer på den baggrund, at der inden for Fritid & Idræts forskellige tilskudsordninger samlet set er gennemført en tilfredsstillende kontrol af regnskaber og realiserede aktivitetsmål.

Det er samtidig vurderingen, at Fritid & Idræts aktuelle kontrolforanstaltninger afspejler en rimelig balance mellem på den ene side behovet for en tilstrækkelig kontrol med kommunens tilskudsmidler, og på den anden side ønsket om ikke at påføre tilskudsmodtagere eller den kommunale administration unødige byrder.

### **Kommentar**

Revisionsdirektoratet har ikke kommentarer til forvaltningens to redegørelser.

#### **4. Opfølgning af større undersøgelse**

I revisionsbetænkningen for 2007 blev der redegjort for Revisionsdirektoratets større undersøgelse om "Opkrævning og inddrivelse af kommunens tilgodehavender". Revisionsudvalget fandt anledning til at udtale kritik af den mangelfulde styring af opkrævningen og inddrivelsen af kommunens tilgodehavender. Udvalget fandt det stærkt påkrævet, at kommunens debitorstyring snarest muligt blev styrket.

Borgerrepræsentationen har den 13. november 2008 godkendt kommissoriet for en arbejdsgruppe om kommunens opkrævning. Arbejdsgruppens konklusioner skal danne grundlag for den politiske behandling af den fremtidige styring af kommunens samlede tilgodehavender.

Revisionsdirektoratet har til brug for revisionen af kommunens 2008-regnskab udbedt sig visse oplysninger i forvaltningens Opkrævning & Ejendomsskat.

Det blev i denne forbindelse oplyst, at saldoen på restancekontiene forvaltet af Opkrævning & Ejendomsskat udgjorde 1.260.670.609 kr. ultimo 2008.

Af saldoen på 1.260 mio. kr. var 898 mio. kr. overført til inddrivelse i SKAT. Det væsentligste beløb heraf vedrørte børne- og ægtefælle bidrag på i alt 623 mio. kr.

Opkrævning & Ejendomsskat har efter Revisionsdirektoratets anmodning udarbejdet en opgørelse, hvor de nævnte saldobeløb er fordelt på de relevante enheder i de syv forvaltninger.

Til brug for den videre analyse af kommunens tilgodehavender har Revisionsdirektoratet udbedt sig nærmere oplysninger om inddrivelsesbeløbet på 898 mio. kr.

Direktoratet udbad sig saldooplysninger primo 2008 samt tilgange og afgang i årets løb, så der pr. ultimo 2008 bl.a. kunne udarbejdes en aldersfordeling af indbetalingerne fra de enkelte debitorer.

Analysen skulle anvendes til at vurdere risikoen for, at en del af saldoen på 898 mio.

kr. burde være nedskrevet og dermed have påvirkning på kommunens 2008-bevillingsregnskab.

Opkrævning & Ejendomsskat havde ikke et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at afgive de oplysninger, som direktoratet udbad sig.

Revisionsdirektoratet har derfor ikke grundlag for at udtale sig om, hvorvidt kommunens 2008-bevillingsregnskab skulle have været belastet med nedskrivninger af uerholdelige fordringer.

Direktoratet har forstået, at problemstillingen bliver behandlet i den af Borgerrepræsentationen nedsatte arbejdsgruppe, herunder sammenhængen til kommunens regnskabspraksis både for så vidt angår bevillingsregnskabet og det omkostningsbaserede regnskab.



## **5. Revision af særlige regnskabsområder**

I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det på grundlag af IT-gennemgangen tilfredsstillende, at Kultur- og Fritidsforvaltningen for 6 tilfældigt udvalgte stikprøver for: Øvrige systemer og data, kan dokumentere brugeroprettelser og tildelte adgange til egne systemer og data.

Derimod fandt direktoratet det utilfredsstillende, at der for SKAT TS-tele kun kunne dokumentere 3 ud af 5 tilfældigt udvalgte stikprøver.

Direktoratet fremsatte en række generelle forslag til forvaltningens forbedring af den fremtidige administration af IT-området.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i besvarelsen af 21. august 2008 generelt anbefalingerne til efterretning. Med hensyn til anbefalingen om, at it-sikkerhedslederen bør have øget kendskab til, hvilke adgange der er tjenstligt behov for, skal det dog bemærkes, at forvaltningen finder det mest hensigtsmæssigt at have en arbejdsgang vedrørende udstedelse af autorisationer til medarbejdere, hvor denne godkendes af systemejer (som ansvarshavende for det enkelte systems risikoprofil) og af medarbejderens linjeleder (der kender medarbejderens behov for i sit arbejde at have systemadgang), før autorisationsbestilling oversendes til KoncernService. It-sikkerhedslederen vil og bør således ikke indgå i de enkelte konkrete autorisationsudstedelser, idet denne ikke generelt vil kunne oparbejde og vedligeholde det fornødne konkrete detailkendskab til hverken medarbejdere eller systemer. Systemejer vil kunne uddelegere sin godkendelsesret til en udpeget medarbejder.

It-sikkerhedslederen vil føre stikprøvekontrol med, om de faktiske adgange er i overensstemmelse med de autorisationer, som systemejer og linjeledere har givet; om der sker de fornødne autorisationsændringer ved medarbejderafgang, opgaveflytninger mv., samt tilse at systemejer har defineret betryggende roller, autorisationsgrupper mv.

Implementeringen af anbefalingerne vil generelt ske under hensyntagen til det nye it-

sikkerhedsregulativs bestemmelser og definitioner, og tiltagene vil blive koordineret med de andre forvaltningers tiltag og KoncernService, således at der så vidt muligt etableres ens arbejdsgange.

Af midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 fremgår, at Kultur- og Fritidsforvaltningen opfylder, efter ibrugtagning af værktøjet Remedy i efteråret 2007, de fremsatte forslag omkring dokumentation og logning vedrørende brugeroprettelser og tildeling af rettigheder.

Forvaltningens It-sikkerhedsleder vil primo 2009 iværksætte aktiviteter omkring struktureret gennemgang af brugere og tildelte rettigheder og på baggrund heraf dokumentere nødvendige adgange samt etablere nødvendige administrations- og kontrolprocedurer. Forløbet vil blive gennemført i samarbejde med systemejere og autorisationsansvarlige og skal samtidig sikre, at alle interessenter tilføres større viden om systemerne og sikkerheden omkring disse. Der er forventningen, at resultaterne af aktiviteterne er forankret i forvaltningen inden udgangen af 2009.

### **Revisionen af 2008**

Revisionsdirektoratet henstiller i årsrevisionsprotokollatet for 2008 til Økonomiudvalget bl.a., at Borgerrepræsentationens Sekretariat og KoncernService med henblik på at forbedre kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data bl.a. implementerer en række anbefalinger for brugeradministrationen og fortsætter implementeringen af anbefalingerne i årsrevisionsprotokollatet for 2007 vedrørende Revision af administrationen af adgange til systemer og data.

I denne forbindelse er Borgerrepræsentationens Sekretariat og KoncernService blevet anmodet om at indskærpe en række forhold over for it-sikkerhedslederne, herunder bl.a. efterlevelse af it-sikkerhedsregulativets bestemmelser om kontrol (ITS § 56).

Kultur- og Fritidsforvaltningen har efterfølgende oplyst, at aktiviteterne omkring struktureret gennemgang af brugere og tildelte rettigheder -etablering af rollebaseret

adgangsstyring- er, i forhold til status ved midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009, rykket 6 måneder, således at projektstart planlægges til september 2009, med forventet afslutning juni 2010.

### **Kommentar**

Revisionsdirektoratet har ikke kommentarer til forvaltningens tiltag.

## 6. Andre opgaver

### 6.1 Revisorerklæringer

Direktoratet har i 2008 og 2009 afgivet revisorerklæring på følgende regnskabsopgørelser:

- Refusion af Børne- og opsøgende teater 2007 og 2008.
- Kunsthallen Nikolaj 2007.
- Thorvaldsens Museums årsregnskab for 2007.
- Thorvaldsens Museums årsregnskab for 2008.
- Københavns Bymuseums årsregnskab for 2007.
- Idræts- og Kulturhus Holmbladsgade.
- Maritimt Ungdomshus.
- SSP København 2008.
- København læser 2008.
- Sportscommunity med automatisk registrering af motionen.
- Melodibasen.dk.
- Læselyst der spredt sig som ringe i vandet.
- Fair Play.
- Biblioteksbetjening af studerende.
- Digitalisering af Københavns Vejviser/Kraks Vejviser 1770.
- Bogbidder.
- Honorarstøtte for Huset i Magstræde 2006 og 2007.
- Set fra soklen- et skulpturanalyseværksted.
- Karrierebiblioteket.
- Jobhjørnet.
- Enter X, fase 2.
- Integration og formidling af traditionelle og digitale musikressourcer i det fysiske bibliotek.

- Københavns Drengeskole årsregnskab for 2007 og 2008.
- Sankt Annæ Pige-skole årsregnskab for 2007 og 2008.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

21. august 2009

Jan Christensen

Anette Lyngaa